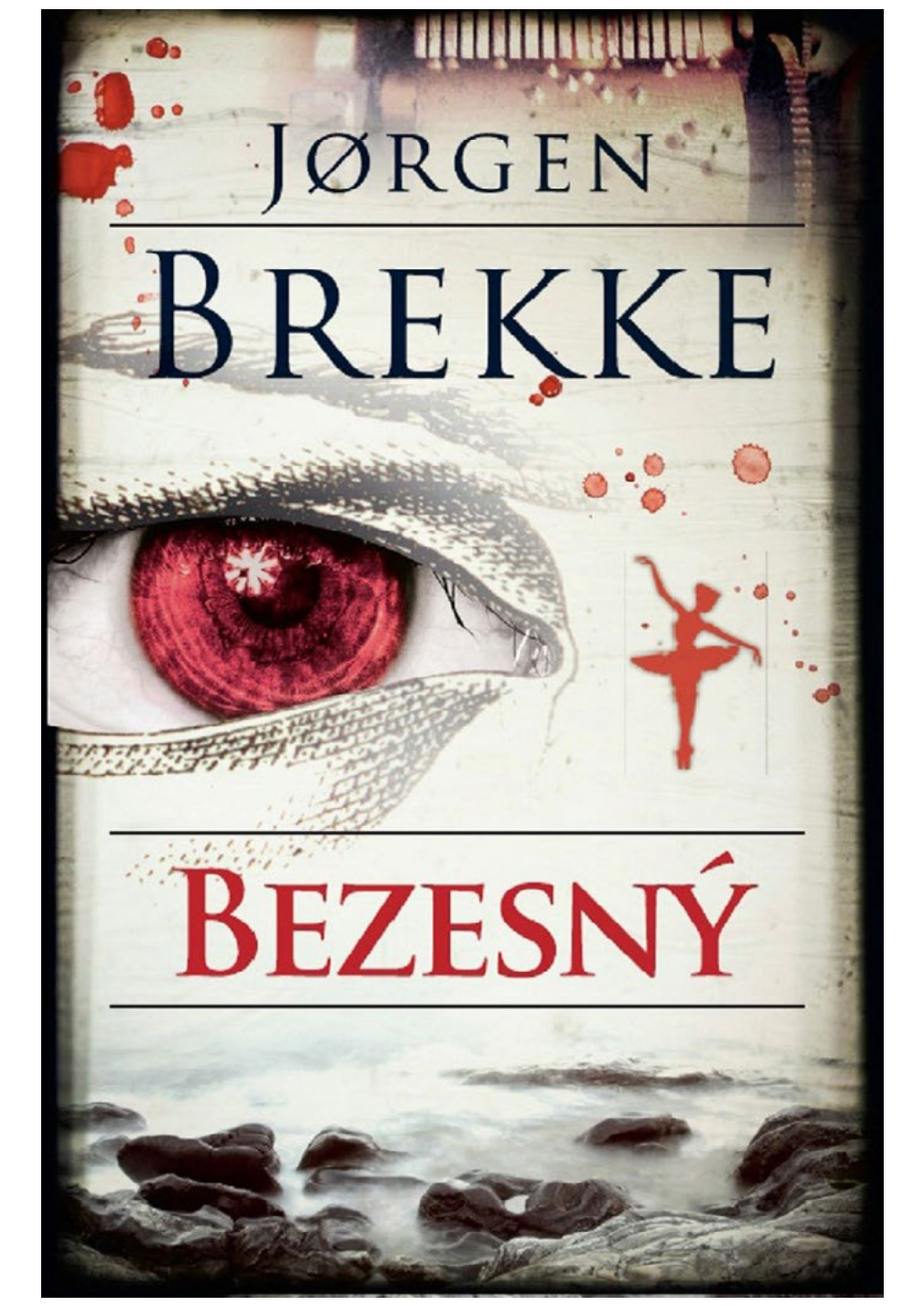

JØRGEN
BREKKE

BEZESNÝ

Bezesný

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Jørgen Brekke
Bezesný – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Jørgen Brekke

BEZESNÝ

Detektivní román

Karlovi, za všechny písně

*Karlíku můj, ty sladce spi,
však procitneš, až bude čas,
pak uvidíš ten čas náš zlý,
co po žluči jen chutná zas.
Svět náš je smutku ostrovem,
teď dýcháš, ale smrt jde sem
a v prach obrátí i nás.*

Carl Michael Bellman

Prolog

Moucha balancovala na hraně s křídly u těla.

Jak to jenom dělá?

Kdyby otočil sekyru a ťal do špalku, rozsekl by ji vejpu. Tedy pokud by tam zůstala sedět. Ale to ony nedělají. Neposedí. Nejsou jako on. Každý den u klavíru, s otcem za zády. A otec s hůlkou v ruce, kterou dostal od dirigenta slavnějšího než on sám. Hůlka se mu svezla mezi prsty.

Dělám pořád spoustu chyb, nemám totiž pro hudbu takový cit jako on, pomyslel si chlapec.

Rád si procházel notové zápisy. Viděl v nich obrazy a postavy, tajemství psaná řečí, které rozuměl jen napůl. Nechtěl, aby ho otec viděl, když si takhle četl. Bylo to něco, o čem otec snil, co by mu mohlo dát naději a zároveň by ho to ještě víc rozčílilo.

Prsty. Sekyra. Moucha.

Foukl na ni a ona odbzučela pod střechem. Pak sekyru obrátil. Když roztáhl prsty, viděl zářezy ve špalku. Na nerovném povrchu spočívala pravá ruka. Byl levák, nechtěl tedy přijít o prsty, které se mu budou ještě hodit. Proto mířil na malík a prsteník pravé. Ty dva jsou nejméně důležité. Jde o to, aby se trefil přesně. Ne moc nahoře, ani příliš dole. Kdyby si usekl jenom kousíček, nestačilo by to. Soustředil se.

Sekyra prolétla vzduchem a trefila ony dva prsty přímo pod prostředním článkem. K jeho mozku doputoval nejdřív její zvuk, teprve potom bolest. Křuplo to jako mrkev, když ji matka krájela nožem. Pak se rozehrál němý film. Prsty odlétly od špalku, každý jiným směrem, a přistály na vlhké podlaze garáže. Gumové prsty, které odskočily a zastavily se. Až když dopadly, uvědomil si, že se mu dlaní rozlévá teplo.

Pak zaslechl zvenku otce.

„Pokud přestaneš dělat hlouposti a konečně se začneš snažit, můžeš se vrátit dovnitř.“

Dveře garáže se otevřely.

Otec tam stál, nic neříkal a zíral na něj. Nejdřív zbledl a ztuhl mu obličej, jako by byl z mramoru. Pak vykřikl.

Konečně to otec pochopil.

V tichu, které následovalo po výkřiku, se ten velký muž zhroutil. On sám tam stál úplně klidně a naslouchal, jak kapky jeho krve dopadají na zem. V rovnoměrném rytmu jako údery klapek. Konečně jeho prsty vyloudily hudbu.

Prsty. Kapky krve. Podlaha.

Konečně je těm strašlivým hodinám u piana konec.

Herrn Prof. Lischke sein freundliches Angebot danken
7. u. 8. Oktobr. 1884.

August Anteria

Část 1

1

Stockholm, 1767

Christian Wingmark těkal pohledem od kostek, jež mu ležely v dlaních, k mouše na hodinářově čele. Pomalu kroužila proti směru hodinových ručiček. Mezitím se na stole kupily mince. Víc než sto sedm říšských tolarů. Znamenaly pro něj všechno. Jestliže třemi kostkami hodí součet vyšší než devět, získá celý obnos. Takové vyhlídky mohl trubadúrovi a člověku, který jinak vedl mizerný a páchnoucí život, nabídnout pouze herní stůl.

Sedělo jich u stolu víc, on se však soustředil na hodináře, jemuž vypršel čas. Jean Fredman měl netečný výraz, jako by prohrál už předem. Kdysi míval na starost hodiny na katedrále, a tím i čas v celém hlavním městě království, a býval nejváženějším z vážených. Daly by se o něm skládat písně. Kdo by ale o něm chtěl zpívat dnes? Wingmark netušil, jestli mu dřív podrazila nohy ztráta práce, hrací mánie nebo žízeň po kořalce, ale přišel o všechnen rozum a řád, takže už ani nevěděl, co to hodiny jsou. Teď jej u herního stolu držely především nerealné sny a jeho ruce natolik uvykly zvedání púllitru, že za chvíli nic jiného umět nebudou.

Oni dva byli poslední, kdo zůstal ve hře. Hodinář, který už viděl, jak na něj mává Charon ze své rozbouřené řeky, a mladý trubadúr, který snad našel svou múzu.

„Včera jsem napsal píseň, která mne jednoho dne proslaví,“ pronesl nahlas k shromáždění a všiml si, že se mu přestaly trást ruce. „Potřebuji teď jen vyhrát. Tím bych bohatě pokryl náklady na tisk.“

Všichni v lokále ztichli. V tu chvíli mu došlo, jak velké jsou jeho obavy a očekávání.

„Sklapni a vrhni už ty zatracené kostky!“ zakřičel jeden z těch, co se shlukli kolem stolu.

Tak velký obnos se nikdy předtím v lokále zvaném *Svatý klid* nesešel, takže se ostatní zákazníci postupně shromáždili kolem dvou mužů, kteří se o něj měli utkat, a netrpělivě vyčkávali, jak to dopadne.

„Tak to tu baladu chceme slyšet,“ pronesl muž s hlubokým hlasem.

Byl to majitel hostince, chlapík s hudebním nadáním a červeným nosem, který zvládal hru na lesní roh, flétnu, lyru, hoboje, fagot, klarinet, violu i harfu, a kromě provozování hostince uměl hrát i na tympány. Seděl s ostatními muži u stolu, i když ze hry vypadl už o několik kol dříve.

Wingmark na něj pohlédl, pak si přejel rukou po čele a otřel si ji o nohavici.

„Máte-li vskutku píseň, která by mohla přinést čest a slávu vyžírce, jako jste vy, chceme ji slyšet,“ pronesl hostinský s poněkud zlostným zábleskem v oku. Všichni u stolu, včetně nešťastného hodináře, se hlasitě rozesmáli. Nevěřili mu. Na tom mu však vůbec nezáleželo. Jednoho dne ostatní pochopí, kdo skutečně je.

Wingmark seděl mlčky, dokud se neuklidnili. Pak řekl: „Dnes večer za sebe nechám raději hovořit kostky.“ Pohlédl na chudáka Fredmana, který se okamžitě přestal smát.

„Dobře řečeno, tak házej,“ ušklíbl se hostinský.

Trubadúrovi se málem zastavilo srdce. Hleděl na kostky, jak se mu kutálejí sem a tam v ulepené dlani. Mlaskl, nohama podupával do rytmu jakési vnitřní melodie a naposledy se napil ze své číše. Pak se zastavil i čas. Skoro se zdálo, jako by jej Fredman všechen nasál svým rozechvělým hrudníkem. Wingmarkova ruka se pohnula. Nejprve nad okrajem stolu, kde znehybněla. Všichni přihlížející se předklonili, jako by se snažili zahlédnout čísla na kostkách ještě předtím, než budou vrženy. Pak opsal ve vzduchu oblouk. Kostky vyklouzly z dlaně a vypadalo to, jako by na stůl odhodil malé kousíčky sebe sama. Oči měl upřené pouze na jedinou z kostek, na tu, která se zůstane stát jako poslední. Chvilí balancovala na hraně mezi pětkou a jedničkou, nakonec však padla na jedničku.

Zavřel oči a přemýšlel. Kostky, na které se ještě neodvážil podívat, mu musí dát aspoň devítku. Že by se nepovedlo ani to? Otevřel oči a hleděl přímo do Fredmanových. Wingmarkovi došlo, že Fredman všechno sledoval. V jeho pohledu se zračila porážka. Rychle jej stočil dolů. Na stole ležely všechny tři kostky. Jednička byla jen na jedné. Pak dvě pětky. V tu chvíli se mu tělo převážilo dopředu a on vnímal, jak jeho čelo zadunělo o stůl. Hlavou mu zněla nová nádherná melodie.

Omámeně vstal a rozhodil rukama.

Lokálem proběhla vlna nejistého jásotu a jemu došlo, že většina z nich byla na straně hodináře. Jaký v tom byl ale rozdíl? Jeho opojení to nikterak neumenšilo. Dnes večer může zaplatit číši komukoli z nich. Zítra zajde k tiskaři.

Vtom se od hlavního vchodu ozval řev a všichni se otočili. Ve dveřích stál statný muž, vysoký přes tři lokty. Jeho oblečení odpovídalo vysokému postavení a Wingmark si uvědomil, že přesně tak to je.

Předevčírem napsal píseň nejstarší dceři pana Erika, která se měla vdávat. Odměnu, kterou za to obdržel, použil na to, aby se dnes dostal do hry. Teď byl jediný, kdo chápal, proč ve dveřích *Svatého klidu* stojí onen rozzuřený muž. Byl to nejvěrnější knecht pana Erika. Píseň nebyla vznešenému pánovi po chuti. Tentokrát popustil uzdu fantazii. Così v ní muselo pána popudit. Že by to bylo přirovnání dcery pana Erika k Afroditě, nebo odkazy na Bibli, které do ní vetkal a které jemu osobně připadaly tak zábavné?

„Kde je ten zatracený podvodník?“ zařval muž ve dveřích.

Všichni o krok ustoupili, jako by vytušili, že se to týká Wingmarka. Vyhrál největší obnos v historii *Svatého klidu* a každý, komu se tu povedlo vyhrát, byl po zásluze potrestán.

Deseti různými kroky se zavalitý chlapík octl u stolu.

„Tak tady vysedáváte. Říkáte si básník, ve skutečnosti však nejste nic jiného než šarlatán, který umí jen urážet, co je dobré a ušlechtilé.“ Muž ve vznešeném oděvu na něj pohlédl s opovržením. „Proč bych na vás ale plýtl slovy?“

Wingmark si všiml, že muž drží v jedné ruce kord. Zpoza opasku vytáhl druhý. Hodil jej na stůl, takže se stříbrňáky a měďáky rozletly na všechny strany. Wingmark hleděl upřeně na zbraň a všechny peníze, které ho měly vykoupit z dluhů a neštěstí. Co by ho ale mohlo vykoupit z této šlamastyky?

„Chopte se kordu, nebo ho nechte být! Tak či tak vás připravím o váš mrzký život.“

Wingmark sebral meč ze stolu.

„Možná máte pravdu,“ pronesl. „Ta píseň nepatřila mezi mé nejlepší. Předpokládám však, že rytíř jako vy by tuto záležitost raději vyřešil venku?“ Ukázal ke dveřím.

„Dobrá tedy. Nezáleží mi na tom, odkud se na svou cestu do pekla vydáte.“ Muž pokynul Wingmarkovi, aby šel první.

Trubadúr se na okamžik zamyslel, zda by si nemohl alespoň několik mincí nacpat do kapsy, aniž si toho jeho protivník všimne, pak si ale uvědomil, že o peníze právě přišel. Teď šlo o to zachránit si krk.

S cizím kordem v ruce pomalu vykročil z lokálu. Služebník pana Erika mu byl v patách, následován všemi hosty lokálu. V ulici Österlånggatan se svému protivníkovi poklonil, zaujal postoj a rozhlédl se. Pak odhodil kord na zem a otočil se. Zády ke svému sokovi si stáhl kalhoty ke kolům, předklonil se a vystrčil na něj holou zadnici.

„Zde je mé skutečné mínění o dceři pana Erika. Že ho nechávám pěkně pozdravovat,“ řekl a obrátil se zpět k vyzyvateli. Služebník pana Erika na něj chvíli nevěřicně hleděl. Pak pozvedl kord.

Wingmark na něj udělal dlouhý nos a slyšel, jak se hlouček za ním otrásá smíchem. Znovu si pohledem přeměřil mezeru mezi přihlížejícími, které si všiml už předtím, a vyrazil. Vmáčkl se mezi dva podnapilé diváky a vymanil se z davu. Jakmile udělal první dva kroky, zakopl o uvolněnou dlažební kostku a upadl na kolena. Avšak než ho stihl někdo zadržet, vstal a rozběhl se plnou rychlostí. Než opustil Stockholm, stačil ještě převrhnout stánek s jablky na Prestgatan. Pak ve své ubohé mansardě rychle sbalil loutnu, zápisník a těch pár korun, co si našetřil.

Poté zmizel z města nadobro. Byl si dobře vědom toho, co provedl. Kdokoli si zahrával s panem Erikem, jeho dcerou nebo jeho muži, neodešel bez trestu. Pokud by někdy znovu vkročil do města, byl by s ním konec.

Našel málo používanou stezku, která vedla severozápadním směrem. Jen párkrát se otočil a podíval se na Stockholm, který se za ním

rozkládal na několika ostrovech. Bylo to krásné město plné snů a písní. Mohlo se zdát, že jeho úzké uličky byly stvořeny k tomu, aby se v nich za dlouhých letních nocí tančilo do rána. V zimě však byly zasněžené a studené. Prožil tu svá nejlepší i nejhorší léta. Sledoval, jak mu před očima utíká mládí. I přes všechnu bídu, pletky s ženami a opilství si dobře pamatoval, že jeho skutečné jméno není Christian Wingmark a že na svou první loutnu se naučil hrát v jiném městě a jiné zemi, kde býval kdysi šťastný.

Když už město za sebou neviděl a ze všech stran ho obklopile lesy, začala mu dělat společnost hejna much. Toho jara se objevila nepříjemně brzy. Lidé říkali, že je to kvůli neobvykle vysokým nočním teplotám. Tentokrát ho ale mouchy neobtěžovaly. Naslouchal jejich bzučení a představoval si, že je to melodie.

Pak se pustil do skládání nové písně.

2

Sedlák Löfberg nebylo jeho pravé jméno. Říkal si tak jen ve svých představách. Vstoupil do poryvu větru, který foukal z ulice, a zastavil se. Byl to nepředvídatelný vítr, pořád měnil směr. Mezi stromy muž spatřil ulici Ludviga Daaea a ve světle pouličních lamp pozoroval sněhové vločky, které se hemžily jako němý hmyzí roj. Automobily se vytratily a Trondheim se opět ponořil do ticha. Sedlák dýchal pomalu a v hlavě měl klid. Vnímal jen vzpomínku na sen. Bylo to už pár týdnů, co se mu něco zdálo, staré sny mu však stále vířily v hlavě jako uschlé listy. V ulici Nonnegata, přímo před stánkem, kde se každý den stavoval pro cigarety, potkal ďábla.

Satan byl zdvořilý muž v černém kabátě a s pronikavým pohledem.

„Konečně sis pro mě přišel?“ zeptal se.

„Ne,“ odvětil ďábel. „Jsi tu už dlouho.“

Když se ho zeptal, co to znamená, nedostal odpověď. Pochopil až po probuzení: Peklo je pokračovat v tom, co dělal doteď.

Pomalou nechal přízrak zmizet ve tmě. Z kapsy kabátu vyňal hrací skříňku a natáhl ji. V okamžiku, kdy uvolnil klíček, se spustila melodie. Otočil se, couvl o dva kroky a hrací skříňku položil na ni. Vzápětí z opuštěné ulice uslyšel kroky.

Jako by vítr vál ulicemi za ní a celou dobu jí foukal do zad, jako by ji chtěl na té noční procházce mezi zmrzlými sněhovými chuchvalci popohnat zpátky do postele, kde měla právě teď ležet vedle svého chrápajícího muže. Evy Saupstadová nestihla tentokrát usnout dřív, než začal zařezávat, a pak už bylo pozdě. To měla za to, že si tak krásně pospala v letadle cestou z Tenerife. Záviděla svému muži, který se spánkem počkal, dokud nebudou doma. Na rohu ulic Ludviga Daaea a Bernharda Getze ve čtvrti Rosenborg, kde bydleli, se zastavila a pustila psa, aby si mohl ulevit. Mrkla na hodinky, které ukazovaly půl čtvrtou ráno, a byla vděčná, že jí ještě pořád zbývá pár dní dovolené a že si zítra ráno může přispát.

Pes vykonal potřebu. Vytáhla z kapsy černý igelitový pytlík a šla hromádku uklidit.

Na straně, kde žena stála, byla ulice lemována hustým stromovím. Zelenou oázou celé čtvrti byl kopec porostlý lesem, který se táhl strmým svahem několik set metrů až k ulici Skyåsvegen. Bylo to nedaleko vršku zvaného Kuhaugen, místní mu proto říkali Malý Kuhaugen.

Právě se napřimovala, když zaslechla melodii. Přicházela odněkud zpoza stromů. Pomalá tklivá melodie s čistými a jasnými tóny. Pustila se za ní.

Sotva deset kroků od cesty spatřila cosi ve slabém světle pronikajícím skrze holé větve stromů. Byl to krásný malý nástroj, oválná krabička s balerínou na víčku, která se otáčela do rytmu melodie. Jako by se tanečnice pokoušela setřást sních, který jí napadal do vlasů. Krátce poté co si jí Evy Saupstadová všimla, se skříňka zničehonic zastavila a hudba utichla. V tom okamžiku se mezi stromy rozhostilo ticho. Oči přivykaly tmě a ona vnímala, jaký je v tuto brzkou ranní dobu

klid. Osamělé hodiny. Pokud jste chtěli být ve městě, jako je Trondheim, opravdu sami, byla to přesně ta chvíle, kdy se vydat ven.

Pes se náhle rozštěkal a tehdy si toho všimla. Hrací skříňka nestála na zemi. Sníh se jako závoj rozprostíral nad nehybným lidským tělem. Když přistoupila blíž, všimla si, že má tělo rudý krk. Z otevřené rány vytékala krev a na mraze tuhla. Ucítla kovový pach, který odlétal spolu s vločkami v závanu větru.

Z hrdla Evy Saupstadové se vydral vzlyk. Polekaně se rozhlédla. Stopy vedoucí od mrtvého těla mířily k lesu, ale u vchodu do motorkářského klubu ve starém bunkru pod kopcem Malý Kuhaugen se stáčely. Vjezd do klubu sahal asi padesát metrů nahoru k ulici Ludviga Daaea směrem k Rosenborské škole. Stopy už mizely pod sněhem. Otočila se a těch pár metrů z lesa běžela. Jakmile se vrátili na ulici, přestal pes štekat. Bylo až s podivem, jak se díky tomu malému tvorovi cítila bezpečně, i když jí bylo jasné, že roční trpasličí jezevčík by se mohl sotva postavit zrůdě, která měla na svědomí to, co právě viděla.

Vzala do ruky telefon a zavolala na policii.

Zamířil k bunkru. Z místa, kde stál, na ni viděl. Sklonila se a pohládila psa, který naštěstí přestal štekat. Psí štěkání prostě nemohl vystát. Hučelo mu z něj v hlavě. Snažil se dýchat zhluboka, jak jen to šlo.

Žena vytáhla z kapsy telefon a vytukávala číslo.

Pozoroval ji, jak mluví. V jejím hlase slyšel rozrušení, slovům však nerozuměl. Jeho stopy už nebyly na zemi téměř vidět, tělo však našli dřív, než jej zcela přikryla bílá pokrývka. Záleží na tom vůbec? Zpátky šel oklikou, nasedl do auta a vydal se domů, pod žlutohnědý strop nad postelí a k hodinám bezesného neklidu.

3

Komisař Odd Singsaker si uvědomil, že loňská koupě nové postele byl trochu pesimistický krok. Z nějakého důvodu si představoval, že po rozvodu bude po zbytek života spát sám, takže investoval pouze do jednolůžka. Pro jednoho bylo samozřejmě široké až dost, avšak příliš úzké na to, aby ho sdílel s americkou vyšetřovatelkou z oddělení vražd, která se kroutila jako housenka a neustále se jej ve spánku láskyplně dotýkala. Neúnosná situace, vezmeme-li v úvahu, že postel má primárně sloužit ke spánku, tedy aspoň občas.

Byly dvě ráno. Probudila ho Feliciina ruka na rameni. Opatrně její ruku nadzvedl a položil na peřinu. Pak ležel potmě a poslouchal, jak žena dýchá, a přemýšlel nad snem, z něhož se právě probudil. Pohádali se v něm kvůli hlouposti, jak to tak ve snech bývá. Přiznal se jí, že nikdy neposlouchá hudbu, aspoň ne dobrovolně. Tato informace ji zcela nepochopitelně rozčílila natolik, že se rozhodla vrátit do Států. Co jí na to měl říct? Oblečení měl celé mokré. Z rukávů mu kapal pot. Právě v ten moment mu položila Felicia ruku na rameno a on se probudil. Oddechl si. Nejen proto, že nikam neodjede, ale také ho potěšilo, že se nezpotil. Pokožku měl příjemně suchou. Přemýšlel, zda měl jeho sen nějaké skryté poselství, ale nedokázal na nic přijít. Už

dávno se Felicii přiznal, že vlastně hudbu nemá rád, a když jí vysvětlil, že problém s hudbou spočívá v tom, že mu ruší myšlenky, jenom se smála.

„A musíš pořád přemýšlet?“ zeptala se tehdy.

„Jo, myslím, že jo,“ odpověděl.

Ted' tu ležel a zíral do tmy. Felicia se vedle něj otočila a zamlaskala.

Bojím se, že o ni přijdu. Nic jiného ten sen znamenat nemohl – má strach, že ho opustí. Doteď ale vlastně nepochopil, proč po těch podzimních událostech zůstala Felicia Stoneová v Trondheimu. Proč si vybrala jeho?

Trvalo dlouho, než znovu usnul. A zrovna ve chvíli, kdy se mu to povedlo, ho vzbudil telefon. Sebral ho z nočního stolku.

Budík ukazoval čtyři hodiny a tři minuty. Chvíli jen tak ležel a zíral na malý svítící telefon, který mu v ruce vibroval jako úd. Na displeji bylo jméno jeho šéfové, vedoucí týmu pro vyšetřování násilných trestných činů u trondheimské policie, Gro Brattbergové.

O třicet minut později stál Odd Singsaker ve vánici v ulici Ludviga Daaea a uvědomil si, že má na sobě úplně vespod ještě pořád vrchní díl pyžama. Pravda, dnes se roztržitý komisař oblékal poněkud ve spěchu. Tlusté flanelové pyžamo bylo vlastně posledním vánočním dárkem od bývalé ženy Anikken, než se rozešli, a pod zimním oblečením příjemně hrálo. Zapnul si horní knoflík kabátu a doufal, že si technik Grongstad, jenž se právě vynořil z lesa, nevšiml límečku, co mu vykukuje u krku. Mezi stromy pracovala pomalu a metodicky skupina kriminalistických techniků v bílých kombinézách. Skoro splývali se sněhem a tiše spolu hovořili. Oblast kolem nich už zajistili policisté v uniformách.

Grongstad byl rozvázný chlapík ze severního Trøndelagu a málokdy toho řekl víc, než bylo nezbytně nutné nebo než Singsaker či jeho kolegové z kriminálky potřebovali slyšet. Teď byl ale rozzuřený.

„Zatracený sníh!“ zanađával. „Zanese celé místo činu. Všechny dobré stopy jsou fuč. A aby toho nebylo málo, má dnes sněžit celou noc.“

„V tuhle roční dobu sněží celkem často,“ prohodil Singsaker suše.

„Proč ale zrovna dneska? Sotva kdy se dostaneme na místo činu tak brzo. Tělo je ještě teplé. A všechno to zničí letošní nejsilnější sněhová přehánka.“

„Raději to ber tak, že máme vlastně štěstí. Kdyby ta žena nešla se psem ven uprostřed noci, pravděpodobně bychom až do jara nic nenašli. Jsem si jistý, že tu něco vyhrabeš.“ A jelikož Singsaker svého Grongstada dobře znal, dodal: „Dost možná už něco máš?“

„To jo,“ potvrdil Grongstad. „Pár drobností jsem si už všiml.“ Najednou byl zpátky ve svém obvyklém rozpoložení. „Stopy jsou sice jako důkaz znehodnocené, nezmizely ale úplně, takže bych řekl, že tu mluvíme o velikosti bot dvaadvaceticet nebo větší, tudíž je téměř jisté, že jde o muže. Je vidět, jak se sem dostal a kudy se vrátil. Párkrát obešel lesík a pak teprve pokračoval dál, aspoň to tak vypadá. Zajímavé je, že se zdá, jako by do lesa přišel od cesty, na které právě stojíme, a pak zamířil do kopce k motorkářskému klubu.“ Grongstad ukázal na prostor mezi stromy asi deset metrů od místa, kde stáli.

Singsaker se pokusil povzbudit mozkové závitý, což od loňské operace trvalo takhle zrána dost dlouho.

„Nevrátil se tedy k zaparkovanému autu,“ podotkl.

„Přesně tak. Samozřejmě, že mohl přijet autem, ale jak říkáš, asi ho nezaparkoval hned na kraji lesa, což by bylo přirozené, pokud se chce někdo zbavit mrtvoly.“

„Nejsem si jistý, zda výrazy ‚přirozené‘ a ‚zbavit se mrtvoly‘ patří do jedné věty, Grongstade,“ namítl Singsaker. „Chápu ale, co tím myslíš.“

„Stopy pneumatik jenom nahrávají teorii, že přišel pěšky. Nebo spíš fakt, že na cestě žádné nejsou. Nějaké auto tudy v posledních pár hodinách projelo. Stopy jsou ale taky skoro úplně zasněžené. A nic ne-nasvědčuje tomu, že by tu někdo zaparkoval ve stejnou dobu, kdy se objevily stopy v lese. Pokud se někdo o něco takového pokusil a chtěl tak učinit nenápadně, bylo by možná nejlogičtější odbočit u nájezdu k motorkářskému klubu, který z cesty skoro není vidět. Tam ale žádné stopy od auta nejsou, ani starší. Takže jak vidíš, nemůžeme z těch zasněžených stop odvodit vůbec nic jistého. Vlastně ani nevíme, jestli člověk, co je tu zanechal, je jedna osoba, protože to vypadá, že tudy procházel několikrát sem a tam. A pak jsou tu stopy naší svědkyně. Přišla na místo zhruba ze stejného místa jako vrah a stejnou cestou i odešla. Kromě toho je možné, že tu byl ještě někdo třetí.“

„Teoreticky tedy mohla oběť přijít sama nebo s vrahem, který ji zabil až tady?“

„Mohlo by to tak být. V takovém případě se to ale událo rychle a bez známky zápasu. Ve stopách krve na místě činu jsme zatím neobjevili nic, co by nám něco napovědělo. Navíc jsou stopy také znehodnocené sněhem a na krku oběti bylo jen malé množství krve. Důvodem může být způsob provedení činu, ale stejně tak dobře fakt, že ji podřízl až po smrti.“

„Ty tedy tvrdíš, že ji podřízl až potom?“ Singsakerovi najednou přeběhl po zádech mrazivý závan, který mu připomněl vyšetřování loni na podzim a takzvané palimpsestové vraždy. Tehdy šlo o těla stažená z kůže.

„Odstranil jí něco z hrdla. Nejdřív jsme si mysleli, že jí jen podrízí krk. Pak jsme ale našli tohle.“ Grongstad otevřel kufřík, který mu stál u nohou, a vytáhl plastový pytlík. Uvnitř se nacházel krátký trubcovitý orgán. Někdo ho rozřezal na různé velké kousky. „Myslíme si, že je to hrtan,“ pokračoval Grongstad. „Tedy to, co z něj zbylo. Zdá se, že odstranil ještě něco. To už je ale Kittelsenova parketa.“

„Jo, Kittelsen,“ řekl Singsaker zamyšleně a jemně se kousl do jazyka. Kittelsen působil v laboratorním centru na oddělení patologie a lékařské genetiky Nemocnice svatého Olava a byl to asi nejnevrlejší a zároveň nejpreciznější soudní lékař v Norsku. Singsaker měl pro něj slabost.

„To jo, Kittelsen nám jistě řekne, co se tu stalo,“ pronesl. „Už nám ale neřekne, proč se to stalo. Co jsi z toho dokázal zjistit ty?“

„To máš pravdu. Pak je tu tahle hrací skříňka. Stála na břiše mrtvoly. Díky ní vlastně svědkyně tělo objevila. Kdyby skříňka nehrála onu melodii, svědkyně by jen prošla kolem a tělo by teď leželo pod půl metrem sněhu. Byla to vrahova nepozornost, nebo úmysl? A co vlastně ta skříňka znamená?“ Grongstad vytáhl z kufříku nástroj.

Singsaker si drobnou balerínu prohlédl a hned si všiml, že nejde o tuctový výrobek. Vlasy vypadaly jako pravé lidské a obličej byl malovaný ručně. To figurce dodávalo lidský výraz. Malinká, ostýchavá a zároveň vznešená žena.

„Nikdy jsem tu melodii neslyšel,“ řekl Grongstad a natáhl strojek. „Co ty?“

Pustil klíček a oba policisté tiše naslouchali tónům. Singsaker pokrčil rameny.

„Vždyť víš, Grongstade, já a hudba,“ omluvně se usmál.

4

Ve spánku se ocitl zpátky v lese. Byla to tatáž noc. Mrtvé tělo mu ještě pořád leželo u nohou.

Nebe se vyjasňovalo. Viděl bledý měsíc. Oblaka plula tak rychle, že se v jediném okamžiku mohlo zdát, že právě stojí, zatímco měsíc se vymkl kontrole a řítí se oblohou. Připadal si malinký jako sněhová vločka. Nejprve si myslel, že vidí shluk mraků. Mrak to ale nebyl. Byl to muž. Procházel oblohou s velkým stočeným archem papíru v ruce. Uvědomil si, že možná drží píseň. Docela určitě to byla píseň. Tvář muže stínil tmavý klobouk.

A za ním šel muž s houslemi.

Následoval průvod nesoucí rakev.

Nato zaslechl melodii, hudbu, na kterou pochodovali. Krok za krokem kráčeli oblohou. S břemenem na ramenou, do rytmu, pomalu, jako samotný čas. V té rakvi je otec, došlo mu.

Pak se probudil a zíral na špinavý strop. Měl nepříjemný pocit, že ten sen měl být delší.

Ale čím to? Zdál se mu sen. Poprvé po tolika týdnech se mu zdál sen. Neuspala ho ale její píseň. Nefungovala tak, jak si představoval.

Bylo tři čtvrtě na sedm. Vlastně bylo ještě dost brzy, ale Singsaker se nevyspale necítil. Hlavu měl kupodivu čistou, přestože si dnes ještě nedopřál svou denní dávku pálenky. Nebo možná právě proto.

Sešli se v zasedací místnosti skupiny pro násilné trestné činy a mravnostní delikty, s sebou tolik kávy, pro kolik našli konvice. Byla s nimi i vedoucí oddělení Gro Brattbergová, kvůli níž se jednání zpozdílo o čtvrt hodiny, protože se opět o něco déle zdržela na toaletě. Byl tu také komisař Thorvald Jensen, jediný policista, se kterým se Singsaker stýkal i mimo práci. Pokoušel se sdílet Jensenův zájem o lov a otužování, co to šlo, ale bylo mu jasné, že ve skutečnosti ho fascinuje kolegoва vyrovnanost. Díky Jensenovi si Singsaker uvědomoval, jaký by mohl být, kdyby se jeho myšlení o pár obrátek zpomalilo, kdyby za sebou neměl operaci mozku, kdyby si každé ráno nedával panáka, kdyby se nerozvedl a nezamíloval do Američanky. Stručně a jasně, kdyby nebyl tím, kým je. To by pak mohl být jako Jensen. Přišlo mu to jako docela dobrý výchozí bod pro přátelský vztah. Jensen se houpal na židli s rukama na pupku, jako by byl pyšný na to, jak ho má velký, a ospale koukal do stropu. Vedle něj seděla Mona Granová.

Byla v týmu nejmladší vyšetřovatelkou, rozhodně však nebyla nejméně důležitá. Grongstad a Singsaker seděli na opačné straně stolu. Poradu zahájili tím, že oni dva, protože byli na místě činu, podali report. Grongstad hovořil jako první a jako vždy byl velmi zevrubný. Pak už neměl Singsaker moc co dodat kromě pár otázek, které se týkaly toho, o čem Grongstad před chvílí mluvil. Podle něj bylo potřeba ujasnit si tři věci. Jak se vrah a oběť dostali z místa a na místo činu? Lze z nálezů vyvodit nějaké závěry, pokud jde o vražedný motiv? Bezpochyby se jedná o neobvyklý případ – hrací skříňka, která vypadá

jako starožitná, a hrtan vyříznutý z krku oběti. Nejdůležitější ale byla poslední otázka: Kdo je oběť?

„Souhlasím,“ pronesla Brattbergová, když Singsaker skončil. „Nejdůležitějším úkolem je identifikovat ženu bez hrtanu.“

Pro popisy Brattbergové, přesné, přitom přímé a neotřelé, měl Singsaker pochopení. Žena bez hrtanu, pomyslel si. To něco znamená. Je v tom něco víc. Nikdo v místnosti nemohl o prioritách nastavených velitelkou pochybovat. Věděl, že ve většině případů má vrah k oběti nějaký vztah, a čím víc toho o zavražděné zjistí, tím blíže se logicky k pachateli dostanou.

„Granová, vy projdete všechna hlášení o pohřešovaných. Z celé země. Nejdřív se podívejte na ty nejaktuálnější a pak se posouvejte dál do minulosti,“ pronesla Brattbergová. Mona Granová přikývla a poznamenala si úkol do iPadu.

„Singsakere, vy zjistíte něco bližšího o té hrací skřínce. Odkud se vzala? Je stará? A co ta melodie? Řekla bych, že nejlepší bude začít v muzeu dějin hudby v Ringve. Tam by přece měli mít celkem solidní sbírku hracích skříňek.“

„Jonas Røed,“ ozvala se Granová. „Zajděte za Jonasem Røedem. Je to pravděpodobně nejlepší norský odborník na hrací skříňky. Pracuje tam.“

Všichni na mladou policistku obdivně hleděli. Ona jen rozhodila rukama.

„Do Ringve chodím docela často. Podle mě je to nejlepší muzeum ve městě,“ vysvětlovala. „Røed se vám bude líbit, Singsakere. Je to takový ten vědec, co je trochu mimo. O hudebních nástrojích ví ale všechno.“ Singsaker se zamyslel, proč by to měl být důvod, aby se někdo někomu zamlouval, ale hlavní pro něj bylo, že je Røed pro případ bezpochyby ten pravý.

„Jensene, vy si promluvíte s Kittelsenem hned, jak bude něco vědět. Už mu přivezli tělo?“ Brattbergová přeskočila pohledem z Jense na ke Grongstadovi.

„Do Nemocnice svatého Olava ho přivezli před půl hodinou, ale jak znám Kittelsena, před pauzou na kafe z něj nic nedostanete. A tu mívá ve dvanáct,“ odpověděl technik.

Všichni se uchechtli. Kittelsena a jeho zvyky znali všichni až příliš dobře.

„Jak jsem si tělo stihl prohlédnout,“ pokračoval Grongstad, „nebyl bych nijak překvapený, kdyby nám pověděl, že oběť před usmrcením dostala pořádnou nakládačku. Tělo bylo samá modřina. Ale jak už jsem se zmínil před Singsakerem – pochybuji, že k tomu došlo na místě činu.“

„Takže si myslíte, že ji tam přitáhl až poté, co zemřela?“

„Na takové závěry je ještě brzy. Hrdlo jí podřízli téměř jistě až v lese. Vystává tím však otázka, co ji vlastně zabilo. Jestli to, že ji zmlátili, nebo že ji podřízli.“

„V tomto případě musíme Kittelsena přimět k tomu, aby si s prací pospíšíl,“ poznamenala Brattbergová, ale nevypadalo to, že by tomu sama věřila. „Všichni ostatní se budou snažit získat co nejvíc informací. Bude to náročný den.“

Tím poradu uzavřela. Gro Brattbergová dokázala často případ zjednodušit a zpřehlednit, což všechny naplňovalo jistým pocitem bezpečí. Singsaker si uvědomil, že mírná bolest hlavy ho opustila skoro dříve, než ji zaznamenal. Nikdo z nich nestál o další zmatené vyšetřování, jaké měli za sebou po případu brutálních vražd z loňského podzimu.

Singsaker o muzeu v Ringve něco málo věděl a cestou k Lade si v autě opakoval všechno, co by mohlo být z jakéhokoli důvodu pro tento případ důležité.

Muzeum v Ringve byl statek, který se v 17. století osamostatnil od panství Lade. Pravděpodobně se zde narodil sám námořní důstojník a hrdina Peter Jansen Wessel Tordenskiold. Každopádně tu v dětství strávil nejedno léto. Rod Wesselů žil na statku až do konce 18. století. Poté se zde vystříдалo několik majitelů a statek byl několikrát přestavěn. Jako většina obyvatel Trondheimu, i Singsaker měl místo spojené především s Victorií Bachkeovou a muzeem.

Mladá Victoria navštívila statek roku 1919 jako jedenadvacetiletá. O několik měsíců později se provdala za tehdejšího majitele Ringve Christiana Ankera Bachkeho. Společně se svým mužem se paní Bachkeová rozhodla v Ringve založit muzeum hudby. K realizaci plánů však došlo až po manželově smrti. V roce 1950 bylo otevřeno muzeum námořního hrdiny Petera Wessela Tordenskiolda. O dva roky později následovalo dnešní muzeum hudebních nástrojů, které vzešlo z bohatých sbírek manželů Bachkeových. Dnes má Norské národní muzeum hudebních nástrojů v Ringve ve svých sbírkách na dva tisíce písní. Kromě jiného se zde nachází jediné pracoviště pro konzervaci nástrojů v zemi.

Co já všechno nevím, pomyslel si Singsaker, když se mezi krásně zrekonstruovanými budovami dokodrcal na kostkách dlážděné prostranství. Ringve se zdálo být tím pravým místem, kde začít, a to z mnoha důvodů. Žena bez hrtanu, přemýšlel. Vrah odstranil hudební nástroj lidského těla a nahradil jej mechanickým, tedy hrací skříňkou. Možná to má nějaký zvláštní význam, možná ne. A možná je všechno, co o Ringve ví, jenom odpad v jeho mozku. Často přemýšlel nad tím,

jestli ho ona ztráta paměti, kterou prodělal před rokem po operaci nádoru mozku, nepřipravila o tu zvláštní a jedinečnou schopnost, kterou míval. Napadla ho absurdní, ale zároveň děsivá myšlenka. Co když nádory ovlivňují přesně takové myšlenkové schopnosti?

Vešel a zeptal se na Jonase Røeda.

„To je tedy zajímavé. Skutečně propracovaná hrací skříňka. V tak dobré kvalitě jich dnes moc nevidíte. Rozhodně ne s tak krásnou ta-nečnicí na víčku.“

Jonas Røed měl tenký a pronikavý hlas a zněl trochu jako rozla-děný hudební nástroj neznámého druhu, o kterém Singsaker nikdy předtím neslyšel, ale který se jistě nachází v muzejních sbírkách.

Když odborník mluvil, energicky gestikuloval rukou, jako by chtěl zdůraznit, co říká. Stejně nabitě energií byly i jeho vlasy, jejichž zr-zavou barvu příhodně napovídalo jeho příjmení. Na krku je měl za-střižené nakrátko a ofina mu částečně spadala přes oči. Singsaker se nedokázal rozhodnout, co si má o něm vlastně myslet. Musel uznat, že jako všichni lidé zapálení pro věc, které nijak blíže nerozuměl, měl i Røed v sobě cosi neuchopitelného.

„Tohle tedy není obyčejná hrací skříňka?“

Singsaker se zahleděl na Røedova záda a jeho tričko, jak tam seděl shrbený nad skříňkou v oné stísněné kanceláři v bývalé stodole. Na starém sepraném tričku se vyjímalo logo skupiny Metallica a seznam koncertů na turné kdysi v 90. letech. Kdysi bylo černé, dnes už jen šedé.

„Ne, obyčejná určitě ne.“ Røed nástroj otevřel a s lupou na oku zkou-mal váleček uvnitř skříňky. „Někdo nedávno vyměnil pásku s melodií,“ pronesl.

„Co to znamená?“

„Hrací skříňka se skládá v podstatě ze tří částí. Nejprve je to stupnice. Zpravidla jde o jemně vyladěné kovové zoubky, existují ale také hrací skříňky s pérem, jako například u automatického piana. Každý zoubek se rozezvučí na určité frekvenci a vydává zcela jedinečný tón. Tím je pak možné pojmout v podstatě tolik různých melodií, kolik zoubky umožní. Tato skříňka dokáže zahrát jak durovou, tak mollovou melodii. Pro rozeznění zoubků má krabička zpravidla sadu hrotů. Ty jsou umístěny na pásce nebo válečku, které jsou buď pevně vsazené, nebo vyměnitelné. Hroty se pohybují proti zoubkům, a tak na ně hrají. Kromě toho je potřeba něco, co tyto hroty pohání. U mnoha hracích strojů se to dělá manuálně, klikou. U jiných, jako je tento, se natáhne pružina. Melodie, kterou skříňka hraje, je naprogramovaná na pásku nebo válečku, zatímco zoubky určují tónový rozsah. Osobně si myslím, že skříňka a zoubky jsou staré, vypadají totiž jako původní. Pásek na válečku je ale nedávno vyměněný za ručně vyrobený. Jde o relativně amatérskou práci, pokud lze soudit ze způsobu ukotvení, ale o to preciznější. Ten, kdo pásek dovnitř vložil, velmi dobře věděl, co dělá.“

„Chcete tedy říct, že je hudebně nadaný?“

„To nepochybně,“ přikývl Røed.

„Muzikant?“

„Je mnoho způsobů, jak se projevuje hudební nadání. Hudbu lze vnímat také jako čistě teoretickou veličinu. Jsou lidé, kteří ji přirovnávají k matematice. Vložit novou melodii do hrací skříňky vyžaduje znalosti z hudební teorie. Nemusí to nutně znamenat, že ovládáte hru na nějaký hudební nástroj. To totiž vyžaduje kromě jiného i šikovné prsty a nadání, jako třeba hudební sluch.“

„Takže by to teoreticky mohl být nějaký zhrzený hudebník?“

„Přijít na to je přece vaše práce. Já mohu pouze zhodnotit nástroj jako takový. Pokud jde o samotnou skříňku, jsem přesvědčen, že byla vyrobena v Evropě, nejpravděpodobněji v Sainte-Croix ve Švýcarsku, kde se vyrábělo mnoho hracích skříněk a hodinových strojů, a podle mě ji zhotovili někdy na začátku 19. století. Není na ní značka výrobce, ale to v tak rané fázi industrializace není nic neobvyklého. Kdyby byla páska originální, šlo by skutečně o sběratelsky cenný kousek. Vsadil bych se ovšem, že se nejedná o jediný exemplář svého druhu, přestože jsem stejný dosud neviděl. Takovéto skřínky se v Norsku prodávaly i jako hračky pro zámožné děti, takže mnoho rodin má podobné věcičky na půdě.“

„A co melodie?“

„Je to truchlivá, mollová melodie. Připadá mi jako smutná ukolébavka. Abych byl upřímný, doposud jsem ji neslyšel. Pro hrací skříňku se ale hodí znamenitě. Žádný nástroj nemá tak krásný zvuk. Mollové melodie ze starých hracích skříněk, které silně rezonují přesně jako tato, zbožňuji. Křehké a smutné tóny jako by vyplňovaly celý prostor kolem. Nezní vám to až magicky?“

Jonas Røed nechal skříňku dohrát melodii až do konce a Singsaker musel přiznat, že z ní má vlastně husí kůže.

„Není zvláštní, že tu melodii nepoznáváte?“ zeptal se.

„Co tím myslíte?“ odvětil Røed.

„Mám na mysli, že je to vaše práce. Předpokládal bych, že kromě toho, že se o hudbu zajímáte, jste takových skříněk slyšel stovky.“

Pohled mu mimoděk opět sklouzl na Røedovo tričko.

„V tom máte pravdu. To ale může být celý problém. Ten, kdo vyměnil pásku na válečku, to udělal proto, že najít hrací skříňku s melodií,

jako je tato, tedy kterou by téměř nikdo neznal, je skoro nemožné. Existují ale i větší odborníci na hudbu než já, ti vám možná poví víc.“

„Doporučíte mi někoho?“

„Pokud jde skutečně o ukolébavku, promluvil bych si být vámi s profesorem Janem Høybråtenem z Institutu hudební vědy trondheimské univerzity. Ten toho ví o tradičních norských lidových písničkách nejvíc.“

Singsaker poděkoval a Røed mu skříňku vrátil. Když ji pouštěl z ruky, Singsaker si v jeho očích čehosi všiml. Nedokázal říct, co to je. Možná by si ji jen odborník rád ještě chvíli ponechal a dál ji zkoumal.

Mona Granová ztišila hudbu ve sluchátkách – *Cult is Alive* nebylo nejlepším albem Darkthrones, v každém případě však překonalo většinu ostatních. Otázku, zda se hodí, aby takovou hudbu poslouchala policistka, si položila velmi zřídka, se svým hudebním vkusem se však ostatním na stanici nesvěřila. Jensen to ale stejně věděl a také si ji po ránu často dobíral na chodbě tím, že ji zdravil metalovým gestem paroháče. To ji přesvědčilo o tom, že staříci mohou být občas dost dětinští, takže se ho jednoho dne zeptala, jestli ví, co to znamená, kdyby takhle gestikuloval za zády nějakému Italovi.

„Nemám nejmenší ponětí,“ odpověděl.

„Že je mu žena nevěrná.“ A pak si stoupla za něj a vztyčila malíček a ukazovák pravé ruky a zasmála se. Pak mu poskytla dlouhý výklad o tom, jak se v různých dobách na různých místech význam toho gesta vyvíjel. Ví například, že jej kdysi užívali jako obranu proti zlým duchům, stejně jako katolíci používají znamení kříže?

Potom si ji Jensen dobírat přestal.

Singsaker však vůbec netušil, jakou hudbu poslouchá, a pořád ještě byl přesvědčen o tom, že je nejslušnější žena ve sboru. To možná ano, ale jak v čem. Moc nechápala, jak si se Singsakerem stojí. Choval se k ní, jako by byl její otec, a ona ho v tom nechala, dokonce se jí to možná líbilo. A neměla potřebu před ním svůj hudební vkus skrývat. Spíš to bylo téma, na které nikdy nepřišla řeč. Tušila, že ho hudba vlastně vůbec nezajímá a že pravděpodobně ani neví, co je black metal.

Hudba jí pomáhala se lépe soustředit, což bylo potřeba, protože právě začínala mravenčí práce. Bylo půl jedenácté a trondheimská policie ještě neobdržela žádné oznámení o pohřešované osobě. To vlastně nic neznamenalo, často totiž trvalo dlouho, než někoho ohlásili jako pohřešovaného. Žena, kterou se pokoušeli identifikovat, možná bydlela sama, možná to byla studentka, která neměla ve městě moc přátel, třeba pachatele potkala cestou z noční párty nebo si její známí mysleli, že ještě vyspává kocovinu v cizí posteli. Policie ale nemohla jen sedět a čekat, až si někdo všimne, že zmizela. Gro Brattbergová už nechala zveřejnit její popis a ten teď koloval po většině on-line deníků. Byl ovšem dost nicneříkající: špinavé blond vlasy, modré oči, středně vysoká, věk dvacet až třicet let, hezká, ale bez zvláštních znamení. Velmi pravděpodobně z toho bude jen příliš mnoho tipů a spousta práce navíc. Věděla však, že se řešení často skrývá právě v takovémto materiálu. Zásadní průlom v případě málokdy přijde díky nějakému geniálnímu nápadu, ale naopak díky metodickému a důkladnému zkoumání zjevně nekonečné řady bezvýznamných informací.

Zatímco čekali, než se jim sejde víc tipů, musela kromě jiného vzít v úvahu i možnost, že se oběť do města dostala odjinud nebo je pohřešována už delší dobu.

Každý rok je v Norsku nahlášeno víc než tisíc pohřešovaných osob. Většinou jde o mladé lidi, stejně jako v tomto případě. Zpravidla zmizí z toho či onoho ústavu a objeví se v nějakém pochybném prostředí, především ve velkých městech. Jen velmi zřídka je však taková pohřešovaná osoba obětí vraždy, jako tato žena s podříznutým hrdlem.

Zkoumala fotku, kterou jí dal Grongstad, a snažila se sepsat si hesla do kruhového schématu dle jednotlivých policejních okrsků a výsledku hledání v databázi. Nejprve provedla vyhledávání. Výsledkem bylo příliš mnoho možných odpovědí. Hleděla na malé zrnité fotky mladých žen a přemýšlela, jak spolu všechno souvisí. Ani jedna se nepodobala jejich oběti.

Zesílila hudbu a opřela se na židli. Buď rychle na něco náhodou přijdeme, nebo bude tohle trvat hodně dlouho. Protáhla se, zavřela oči a nechala myšlenky jen tak plynout. Jak tak seděla, všimla si, že si mimovolně položila ruku na podbřišek. Dějala to docela často. Možná doufala, že její ruce mají netušenou moc uzdravovat. Bylo jí dvacet sedm a před několika měsíci se potvrdily její nejčernější obavy. Víc než dva roky se pokoušeli o dítě, ale menstruace přišla pokaždé s takovou pravidelností, jako by ji někdo předem neviditelným písmem vepsal do kalendáře. Proto ani nebyla v šoku, když se potvrdilo, že něco není v pořádku. Chyba byla u ní, neprůchodné vejcovody v důsledku zánětu, o kterém vůbec nevěděla. Po mnoha dalších pokusech a testech u lékaře se dozvěděli závěr. Počít dítě přirozeně není zcela nemožné, ale jen málo pravděpodobné, oznámil jí lékař. Je tu ovšem možnost umělého oplodnění. Odpověď z oddělení pro početí z Nemocnice svatého Olava přišla poštou před dvěma dny. Mona Granová se usmála, sňala z hlavy sluchátka a pustila se do kolečka telefonátů.

„Profesor Høybråten?“

Singsaker si odkašlal. Zaklepal na dveře kanceláře a zaslechl, jak ho někdo zevnitř vyzývá, aby vstoupil. Přesto postarší pán ani nevzhlédl, když policista otevřel a postavil se vedle pracovního stolu. Muž seděl za stolem a upřeně hleděl kamsi do daleka. Skoro by se mohlo zdát, že spí.

„Profesor Høybråten?“ zopakoval Singsaker.

Teprve tehdy muž zareagoval. Narovnal se a upřel na Singsakera pohled, jasný i nepřítomný zároveň. Očividně byl ponořen hluboko do svých myšlenek a netvářil se obzvlášť nadšeně, že ho někdo vyrušuje.

„Promiňte,“ pronesl. „Jak vám mohu pomoci?“

Jan Høybråten byl starší než Singsaker a patřil ke generaci, u níž bylo ještě přijatelné, že v momentu překvapení používá zdvořilostní formy vykání, kterou moderní norština již prakticky nezná. Nebýt profesorem, jistě by byl už dávno v důchodu. Bílé vlasy mu trčely do všech stran.

„Jmenuji se Odd Singsaker. Jsem od policie. Vyšetřujeme vraždu, ke které došlo dnes v noci na Rosenborgu.“

Počítal s tím, že Høybråten o vraždě zatím neslyšel, jelikož zpráva byla vydána příliš pozdě na to, aby ji stihli dát do ranního vydání Adresseavisen. Profesor nevypadal jako člověk, který si v práci pročítá internetové deníky nebo poslouchá rádio.

„Slyšel jsem o tom od jednoho kolegy,“ odpověděl, jako by policistovi četl myšlenky. „Co to má co dělat se mnou?“

Singsaker se pokoušel odhadnout, jestli v jeho intonaci zaslechl náznak překvapení, nebo to bylo něco jiného. Podráždění? Nervozita? Nevěděl. Hlas starých mužů často klame.

„Přišel jsem za vámi jenom proto, že v souvislosti s případem potřebuji pomoc s jednou drobností. Potřebuji odbornou radu.“

Vytáhl hrací skřínku a natáhl ji.

„Tohle jsme našli u těla a nikdo netuší, co hraje za melodii.“

Pustil klíček a položil nástroj na stůl. Profesor poslouchal. Když byla píseň asi v polovině, zavřel oči a vypadal, že se usilovně soustředí.

„Opravdu podivné. Ještě nikdy jsem ji neslyšel,“ pronesl.

„A to vás překvapuje?“

„Ano, to mne překvapuje. Ta melodie je mi zvláště povědomá. Jsem si ale docela jistý, že jsem ji ještě nikdy neslyšel. Mollová, šestiosminový takt, pomalé tempo. Velmi pravděpodobně ukolébavka. Zní to trochu jako Bellman. Ale není to on.“

„Bellman?“

„Ano, Carl Michael Bellman. Vy ho neznáte?“

„Ale ano, to jméno jsem už slyšel. Švédský skladatel a interpret, že?“

„Nejvýznamnější autor písní vůbec. Žil v 18. století ve Stockholmu.“

Høybråten si Singsakera měřil pohledem, který už vůbec nebyl nepřítomný. Vypadalo to, jako by zvažoval, zda mu o tomto švédském hudebníkovi podat delší přednášku, ale zřejmě si uvědomil, že by to bylo tak trochu plýtvání časem i energií.

Nakonec řekl jen: „Za týden budu mít v muzeu hudby v Ringve koncert s Bellmanovými melodiemi.“

„Aha, vy sám budete zpívat?“

Chvilí jen tak mlčky seděl, jako by nad otázkou přemýšlel.

„Ne, já už bohužel nezpívám. Obávám se, že mé hlasivky nejsou, co bývaly. Mám na nich uzlíky. Jsem už starý.“

Singsaker znovu vytušil, že za slovy se skrývají jisté emoce, které intonace nedokáže vyjádřit.

„Vybral jsem skupinku děvčat ze sboru Nidaroské katedrály,“ pokračoval profesor. „Já budu dirigovat. Vlastně jsem zrovna, když jste vešel, přemýšlel nad repertoárem. Ale abych se vrátil k věci – tato píseň není od Bellmana. Netuším, kdo ji složil.“

„Myslíte, že jde o severskou melodii?“ zeptal se Singsaker.

„Nebudu vám tvrdit, že mám přehled o naprosto všech ukolébavkách, které byly v dané době napsány. O velkou část lidových písní, které byly na severu zkomponovány až do 19. století, jsme ostatně přišli, a to prostě proto, že je nikdy nikdo nezapsal ani nevydal tiskem, takže je to možné. Mohl byste mi ji přehrát ještě jednou?“

Singsaker skříňku znovu natáhl a profesor si zatím našel tužku a papír. Tentokrát si během toho, co melodie hrála, dělal poznámky. Když dozněla, měl na papíře řádku not.

„Zkusím pro vás trochu zapátrat,“ řekl. „Kdybych na něco přišel, ozvu se vám.“

Singsaker přikývl a sebral skříňku. Jakmile opustil kancelář, profesor vstal, přešel k oknu, otevřel ho dokořán a levou rukou vylovil z kapsy krabičku cigaret. Mnoho zaměstnanců univerzity se ještě pořád tiše bouřilo proti zákazu kouření na veřejnosti.

Policista nasedl do auta, které předtím zanechal na velkém parkovišti před budovami univerzity v Dragvollu. Tato část univerzity se nacházela na venkově, na místě, kde stával statek, a výhled z parkoviště na město, kam podle mnohých univerzita vlastně patřila, byl úchvatný.

Prohledal všechny kapsy, když se snažil najít svůj poznámkový blok, a našel ho samozřejmě až v té poslední. Vzal ho do rukou a jedním

prstem přejel po černém koženém hřbetu. Byl to zápisník Moleskine. Dostal ho loni v létě od kolegů jako dárek na uvítanou poté, co se zotavil z nádoru na mozku. Zápisníky této značky vlastně používal odjakživa, takže to byl dobrý nápad. Přesto trvalo dlouho, než si do něj začal zapisovat. Asi si nechtěl připustit, proč by to měl dělat. Zanedlouho ale bylo jasné, že psát si poznámky má teď větší význam než kdykoli předtím. Bylo to totéž jako připustit si, že jeho paměť už není jako před operací a že už možná ani nikdy nebude, a přizpůsobit se tomu. Stal se z něj zapomnětlivý muž, který se bez zápisníku neobejde. Jakmile se ovšem smířil s tím, že vše je dané přírodními zákony a že těm se ještě nikdy nikdo nevyhnul, jeho vztah k novému zápisníku se zcela proměnil. Teprve tehdy mu došlo, jak dobrý to byl dárek. Notes označoval jako „svou lepší polovičku mozku“ a zaznamenával si do něj nejen policejní případy, ale také vše v soukromém životě, o čem byl přesvědčen, že by bylo dobré si zapamatovat.

Otevřel notes na poslední popsané straně a překvapila jej připomínka, že se včera večer s Felicií milovali dvakrát za sebou. Nespletl se? Usmál se a dostal chuť rozjet se za ní domů. Místo toho však z náprsní kapsy vytáhl malý zbytek tužky a napsal:

Høybråten påvirket nervøst. Proč?

Pět minut po jedné zazvonil v kanceláři Mony Granové telefon. Na druhém konci byl kdosi s trøndelagským přízvukem, z Trøndelagu ale nevolal.

„Dobrý den, tady policista Jonas Borten. Volám z Grønlandu,“ představil se. Pak suše dodal: „Policejní stanice Grønland v Oslu. Jsem ve službě.“

„Jak vám mohu pomoci?“ odpověděla Granová.

Borten se na pár sekund odmlčel, jako by její nabídku pomoci nečekal a trochu ho vyvedla z míry.

„Volám, protože si myslím, že mohu pomoci já vám,“ pronesl konečně.

„To zní dobře, trocha pomoci by se nám hodila.“

„Jde o tu oběť vraždy, co jste našli v noci. Už jste kvůli tomu dnes volali. Možná bych tu něco měl.“

„V tom případě sem s tím!“ pobídla ho a pokoušela se skrýt netrpělivost, protože obyvatelé Trøndelagu jsou podle ní občas tak děsně zpomalení. S tím ale nic nenaděláme, dodala v duchu. Ona sama vyrostla v Melhusu a se svou lhostejností bojovala den co den.

„Nemáme momentálně žádné aktuální pohřešované, jejichž popis by odpovídal tomu, který jste nám poslali, připomnělo mi to ale případ, jímž jsem se zabýval před pár týdnů. Vlastně mě na něm zarazila adresa. Když jsem byl malý, bydleli jsme na Bakkaunetu, což je neda-leko Kuhaugenu a docela dobře to tam znám. V ulici Ludviga Daaea stála Rosenborská střední škola, na kterou jsem chodil. A to je jeden z důvodů, proč si případ pamatuju. Před třemi týdny nám byla nahlášena pohřešovaná osoba. Žena z Osla. Zmizení oznámila její spolubydlící. Jen o den později se však pohřešovaná kamarádce ozvala z hlavního nádraží v Trondheimu a oznámila jí, že má v plánu navštívit svého bývalého přítele, který se tam přestěhoval. Příklad jsme uzavřeli, ale pro pořádek jsem si toho jejího přítele zběžně prověřil. Bydlí neda-leko Kuhaugenu, v ulici Skyåsvegen, a zjistil jsem, že žena, která byla hlášena jako pohřešovaná, ho už dříve udala pro násilné chování. Ohrožoval ji nožem. Případem jsem se už dál nezabýval. Jen další hloupá ženská, co se chce vrátit ke svému násilnickému partnerovi,

tedy nic, s čím bychom si mohli cokoli počít. Pak se ale vynořila tahle vražda, a jelikož její přítel bydlí blízko místa činu, také se tam objevil nůž a navíc popis ženy až neuvěřitelně odpovídá, řekl jsem si...”

„Popis neuvěřitelně odpovídá asi tak deseti tisícům dalších norských žen jejího věku,“ přerušila ho Mona Granová a dodala: „Musíme ale obrátit naruby úplně všechno. Máte její fotku?“

„Mám. Samozřejmě chápu, že střílíme od boku, ale tak to mnohdy je. Střílíme a střílíme, dokud se nakonec netrefíme. Dejte mi svou e-mailovou adresu a já vám fotku hned pošlu.“

Nadiktovala mu adresu.

Pak zavěsili.

O dvě minuty později otevřela přílohu e-mailu, který policista poslal. Na obrazovce vyskočil obrázek. Byla na něm mladá, výrazně nalíčená žena, která se usmívala.

„Bingo,“ zamumlala si pro sebe Mona Granová. „Opravdu je to ona.“

5

Když se pak o půl třetí sešel celý vyšetřovací tým, všichni v místnosti si uvědomovali, že se za těch pár hodin, co se neviděli, udála spousta věcí. Hlavním tématem byl fakt, že se podařilo identifikovat oběť. Jde o třiadvacetiletou Silje Rolfsenovou, která bydlela v Oslu a pracovala tam v obchodě s oděvy. Začátkem ledna odjela navštívit svého bývalého přítele Jonnyho Olina a od té doby o ní nikdo neslyšel, kromě onoho telefonátu z hlavního nádraží v Trondheimu. Kamarádi v Oslu a rodina pocházející hlavně z okolí Kløfty se domnívali, že se tři uplynulé týdny zdržovala právě u svého někdejšího partnera.

„Ze všeho nejdřív bychom měli zjistit, jestli to je pravda,“ prohlásila Brattbergová a žvýkala koblihu.

Singsaker nikdy nepochopil, jak může mít inteligentní člověk jako Brattbergová tak špatné stravovací návyky. Ne že by on sám měl o moc lepší, pálenka a slaneček ke snídani byly často to nejvýživnější, co do sebe během dne dostal, ale on je Singsaker a Brattbergová je úplně jiná – neznal nikoho, kdo by uvažoval strukturovaněji, ať se jedná o jakékoli téma. Jeho kamarádka, knihovnice Siri Holmová, mu kdysi vysvětlila, že každý dobrý detektiv by měl mít nějakou slabost,

kteřá by ho trochu brzdila. To samozřejmě pochytila ze všech těch detektivek, co přečetla, ale možná to má něco do sebe. Kdyby byla Brattbergová hlavní hrdinkou detektivky, její Achillovou patou bude sladké pečivo. Není divu, že ráno seděla tak dlouho na záchodě.

„Vsadil bych se, že byla celou dobu u něj.“ Slova se chopil Jensen.

„První týden bylo všechno jako procházka růžovým sadem, láska kvetla a všechny modřiny z dřívějška byly zapomenuty, o týden později se to trochu zvrtilo. Začal jí nadávat za maličkosti a možná jí jednou nebo dvakrát vrazil pohlavek. Třetí týden už se to vyostřilo navážno, až nad sebou nakonec úplně ztratil kontrolu.“

„A vyřizl jí z hrdla hlasivky a nechal jí ležet v lesíku s hrací skříňkou na prsou?“ skočila mu do řeči Mona Granová.

Singsaker na ni fascinovaně zíral. On jediný znal Jensena tak dobře, aby věděl, že by nikdy nepřiznal, do jak velkých rozpaků ho mladé ženy přivádí. Nepřiznal to ostatně ani jemu. Singsaker si toho ovšem za léta úzké spolupráce, výslechů, rozhovorů a vyšetřování všiml sám od sebe. Milovník přírody, lovec a otužilce Jensen byl šťastně ženatý, ale také se bál žen. A i když Jensen dokázal s Granovou vtipkovat a smát se, byl Singsaker přesvědčen, že ho dokáže znejistět. Proto mu bylo jasné, že komentáře tohoto typu se kamaráda zásadně dotknou. Měla však naprostou pravdu. Na tom případě bylo cosi, co z něj dělalo víc než prostou vraždu v afektu.

„Ani ta hrací skříňka není koneckonců ledajaká,“ pronesl Singsaker. „Jako taková je starožitná a vzácná, a kdyby ji majitel neupravil, měla by značnou hodnotu. Někdo v ní vyměnil hrací pásku, takže teď hraje melodii, pravděpodobně ukolébavku, která je tak neznámá, že ani profesor dějin hudby ji dosud neslyšel.“

„Myslíte, že mohl melodii složit sám pachatel?“ zeptala se Granová.

„To je přirozeně možnost, kterou je potřeba zvážit. V takovém případě bychom měli co do činění se skutečně nadaným člověkem, protože podle správce sbírek v muzeu hudby v Ringve i podle profesora Høybråtena jde o velmi libozvučnou melodii. Zároveň je stejně pravděpodobná možnost, že jde o dosud neznámou historickou ukolébavku.“

„Proč ukolébavku?“ přerušila ho Brattbergová. „Cosi mi říká, že je to z nějakého důvodu důležité. Chtěl obět ukolébat k smrti?“

„Pokud jde skutečně o ukolébavku, je to logická asociace,“ odvětil Singsaker. „Logická a bizarní.“

„Vyloučit toho jejího přítele by byla chyba,“ ozval se Jensen. „Nevíme, co se mu honí hlavou. V jedné věci ale máte pravdu. Tohle není obyčejná vražda. Kolem poledne se mi konečně podařilo na Kittelsen na trochu přitlačit a dostat z něj víc.“

„To není špatný výkon,“ poznamenal Singsaker ironicky a všem bylo jasné, že tím naráží na Kittelsena, nikoli na Jensena.

„Prozkoumal hrdlo,“ pokračoval Jensen. „A s jistotou tvrdí, že vrah ženě odstranil hlasivky. Prostě tam nejsou.“

„Vzal si hlasivky oběti?“ Singsaker si odkašlal, jako by si ověřoval, zda má on ty svoje.

„Tak nějak to vypadá.“

„Všiml si někdo, že je to jakási podivná, převrácená symetrie?“ ozvala se Granová a její hlas výrazně pozvedl neveselou náladu v místnosti. „Vzal si to, co lidé potřebují k tomu, aby vydávali zvuk, a zároveň umístil na mrtvé tělo hrací skříňku. Ironií je, že právě její zvuk nás k mrtvole zavedl.“

„Myslíte si, že to mohl být ze strany pachatele záměr?“ zeptala se Brattbergová.

„Ne,“ odpověděl Jensen. „K vraždě došlo uprostřed noci, remízek byl dobrá skrýš, a kdyby sníh padal až do rána, tělo by dlouho nikdo nenašel. To svědčí o tom, že měl určitý plán.“

„V tom případě máme co do činění s vrahem, který udělal chybu. Možná pro něj melodie byla tak důležitá, že ho nezajímalo, zda ho nemůže prozradit.“

Proti její teorii nikdo nic nenamítal.

„Myslím ovšem, že některé z těchto spekulací musíme na čas odsunout,“ pokračovala. „Měli bychom se zaměřit na to nejkonkrétnější. Víme, že Silje Rolfsenová přijela do Trondheimu před necelými třemi týdny navštívit svého bývalého přítele Jonnyho Olina. Začneme tedy u něj.“

Brattbergová se opět dostala k jádru věci, jak to uměla jediné ona. Hrací skříňka a chybějící hlasivky byly v případě vraždy neobvyklými aspekty. Násilníciť expartneri však nikoli, pomyslel si Singsaker. V tom měl Jensen naprostou pravdu. Oni dva se vyšetřováním vražd nezabývali už třicet let jen tak pro nic za nic.

Singsaker by se velmi rád s Jonnym Olinem seznámil, měl však schůzku, kterou nechtěl zrušit. Případ převzali Jensen a Granová. On nasedl hned po jednání do auta a spěchal do Nemocnice svatého Olava. Na kontrolu k doktoru Nordraakovi přijel s desetiminutovým zpožděním.

Test paměti jako takový dopadl dobře. Doktor Nordraak přijel z Østmarky, kde se staral o tamní pacienty a pracoval většinou s psychózami zapříčiněnými alkoholem, a kromě jiného prováděl tyto testy, což byla jeho další specializace. Dnes nebyl o nic víc arogantní a nafoukaný než jindy a to, že Singsaker přijel jako obvykle na kontrolu